

SXEDIO-B.60

24.7.74: ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ ΚΑΤΟΡΘΩΝΟΥΝ ΝΑ ΘΕΣΟΥΝ ΥΠΟ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΟΥΣ ΤΗΝ ΚΕΡΥΝΕΙΑ, ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ "ΤΑΙΜΣ" ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ, ΣΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΑΥΣΗ ΤΟΥ ΠΥΡΟΣ

Η εφημερίδα "Τάιμς" του Λονδίνου γράφει στις **24 Ιουλίου 1974:**

Η τουρκική δύναμη εισβολής ελέγχει τώρα το βόρειο λιμάνι στη βόρεια παραλιακή πόλη της Κύπρου και τα υψώματα γύρω από αυτήν, έπειτα από τριήμερο άγριο βομβαρδισμό από τον αέρα και τη θάλασσα.

Στις τελικές ώρες προ της καταπαύσεως του πυρός οι τούρκοι κατόρθωσαν να στείλουν την πρώτη αυτοκινητοπομπή διά μέσου της πόλεως και μόνο το Κάστρο της Κερύνειας παραμένει στα χέρια των ελλήνων.

Η Κερύνεια αποτελούσε τον κύριο αντικειμενικό στόχο της τουρκικής εισβολής.

Πάνω από την πόλη τους όμορφους λόφους, η μάχη για τη διάβαση του Αγίου Ιλαρίωνος έχει ήδη κριθεί. Οι τούρκοι εγκαθιδρύουν διάδρομο μεταξύ των εγκλωβισμένων και του λιμένος. Πλήρης έκταση των θυμάτων και των ζημιών κατά τις τρεις τελευταίες μέρες δεν έχει ακόμα καθορισθεί.

Μεγάλες περιοχές της Κερύνειας θεάθηκαν να καίγονται κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων, τουρκικά "Φάντομ" και "Σκάϊχοκς" βομβάρδιζαν συνεχώς. Το ίδιο έκαμαν και τα τουρκικά καταδρομικά που περιπολούσαν στα ανοικτά της Κύπρου.

Μετά την πρώτη αποβίβαση **7.000** ανδρών και **40** αρμάτων από την Τουρκία, οι ελληνοκύπριοι νίκησαν τους εισβολείς στο προγεφύρωμα τους. Και έξι ώρες προ της καταπαύσεως του πυρός επτά αποβατικά σκάφη άρχισαν να μεταφέρουν περισσότερα τουρκικά στρατεύματα και άρματα στο προγεφύρωμα του Πέντε Μιλιού ενώ άρχιζε η δεύτερη ρίψη αλεξιπτωτιστών.

Κατ' αρχήν θεωρήθηκε ότι η κατάληψη της

βόρειας ακτής θα ήταν εύκολο πράγμα για τους στρατιώτες που στάληκαν από την Τουρκία και οι τούρκοι υπερηφανεύονταν ότι αυτό θα χρειαζόταν μόνο **48** ώρες για να καταλάβουν την Κύπρο. Εν τούτοις χωρίς να μπορέσουν να ενισχύσουν το προγεφύρωμα τους κατόρθωσαν παράλληλα να κάμουν μια πολύ μικρή προώθηση από το προγεφύρωμά τους τις πρώτες δυο μέρες των συγκρούσεων.

Αφού αποβιβάσθηκαν στο Πέντε Μίλι οι τούρκοι προσπάθησαν να κινηθούν αλλά απεκρούστησαν από την Εθνική Φρουρά που στα υψώματα και ιδιαίτερα στα υψώματα του Μπέλλα Παΐς στη διάβαση προς περιοχή της Λευκωσίας.

Χθες το πρωί οι ελληνοκύπριοι ήλεγχαν πλήρως τη δυτική περιοχή προς την Κερύνεια. Η πόλη βισκόταν στα χέρια τους και ανατολικά οι θέσεις τους στον παραλιακό δρόμο, ποτέ δεν τέθηκαν σε αμφιβολία. Αλλά από το μεσημέρι άρχισαν να εγκαταλείπουν την πόλη καθ' ον χρόνο οι τουρκικές δυνάμεις άρχισαν να κινούνται υπό την κάλυψη ισχυρού αντιαεροπορικού πυρός ως και πυρός από τη θάλασσα προς την πόλη.

Δυο ώρες αργότερα η Κερύνεια μια περιοχή όπου έλληνες και τούρκοι της νήσου είναι αναμεμιγμένοι, έπεσε στα χέρια των τούρκων.

Θα θυμούνται τις ιστορίες που συνήθιζε να μου λέγει η γιαγιά μου κατά τη διάρκεια της τουρκικής κατοχής στη νήσο, μου είπε ένας γέροντας καθώς τον μετέφεραν ανατολικότερα μαζί με τους υποχωρούντες ελληνοκύπριους εθνοφρουρούς.

Κατά μήκος του δρόμου ανατολικά στην ορεινή περιοχή οι έλληνες κατέλαβαν νέες αμυντικές θέσεις. Όταν είπα σε κάποιον ελληνοκύπριο στρατιώτη τα νέα από την Κερύνεια, αυτός κτύπησε το όπλο πάνω στο πόδι του και φώναξε:

- Πού πήγαν αυτοί οι άνθρωποι στην Αθήνα; Τι μας έκαμαν;

Τις τελευταίες μέρες περισσότεροι από **1000** βρετανοί και άλλοι ξένοι παγιδεύθηκαν στο κέντρο, των συγκρούσεων. Οι περισσότεροι από αυτούς είναι κάτοικοι της Κερύνειας, από αρκετό χρόνο.

Καμένα συτοκίνητα, φορτηγά του στρατού και άλλα οχήματα βρίσκονται μεταξύ της τουρκικής περιοχής και της Κερύνειας και της διαβάσεως προς την Κερύνεια.

Η εφημερίδα "Τάϊμς" σε ανταπόκριση της από τη Γενεύη γράφει σχετικά την ίδια μέρα **(24 Ιουλίου)**:

Τα Ηνωμένα Έθνη ανακοίνωσαν σήμερα ότι έχουν συμπληρώσει τις διευθετήσεις για τις ειρηνευτικές συνομιλίες για την Κύπρο μεταξύ της Βρετανίας, της Τουρκίας και της Ελλάδος, αλλά δεν υπάρχουν σαφείς ενδείξεις πότε θα αρχίσουν.

Ο βρετανός Υπουργός Εξωτερικών κ. Κάλλαχαν δήλωσε χθες την νύκτα ότι η Βρετανία πιέζει για την έναρξη των συνομιλιών και ο υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας κ. Τουράν Γκιουνές αναμένεται εκεί για να μετάρχει των συνομιλιών.

Αλλά η Ελλάδα φαίνεται ότι αντιτίθενται στις συνομιλίες της προσεχούς Τετάρτης. Ο κ. Κάλλαχαν δήλωσε ότι οι Έλληνες επιθυμούν όπως οι συνομιλίες αναβληθούν μέχρι την Παρασκευή και επίσημοι της ελληνικής αντιπροσωπείας δήλωσαν ότι δεν έχουν επιβεβαιώσει ότι η χώρα τους θα αντιπροσωπευθεί.

Το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφάσισε το περασμένο Σαββατοκυριακό ότι οι τρεις πλευρές πρέπει να προσέλθουν σε συνομιλίες το συντομότερο δυνατό για να επαναφέρουν την ειρήνη και τη συνταγματική τάξη στη νήσο αυτή της Μεσογείου.

Βρετανός εκπρόσωπος δήλωσε σήμερα ότι οι συνομιλίες δεν θα αρχίσουν πριν από αύριο. Η κατάσταση είναι ρευστή και δεν μπορεί να αποκλείσει αναβολή της συνάντησης μέχρι την ερχόμενη βδομάδα.

Εν τω μεταξύ υπάρχουν εικασίες ότι ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος που ανετράπη πριν από οκτώ ημέρες, δυνατόν να έλθει στη Βιέννη για να εκθέσει τις απόψεις του.

Εξάλλου την ίδια μέρα **(24 Ιουλίου 1974)** η ίδια εφημερίδα) έγραφε σε ανταποκρίσεις (από την προηγούμενη μέρα) από διάφορες πρωτεύουσες:

ΒΕΛΙΓΡΑΔΙ: Ο υπουργός Εξωτερικών της Γιουγκοσλαβίας κ. Μίλος Μιλνιτς δήλωσε ότι είναι

απαραίτητο να γίνουν προσπάθειες για να καταστεί δυνατό στη νόμιμη κυβέρνηση και τον Πρόεδρο Μακάριο να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους στη χώρα τους.

Μιλώντας στη Βουλή στο Βελιγράδι κατηγόρησε την Ελλάδα για την κρίση και δήλωσε ότι οι ειρηνευτικές συνομιλίες δεν θα επιτύχουν χωρίς τη συμμετοχή των νομίμων αντιπροσώπων της Κύπρου επί της βάσεως.

ΛΟΝΔΙΝΟ: Έλληνες Κύπριοι στο Λονδίνο δήλωσαν χθες ότι θα εξασκήσουν πιέσεις προς τους βρετανούς βουλευτές και την Κυβέρνηση για αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων από τη νήσο και την επιστροφή του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου.

ΚΑΙΡΟ: Ο Πρόεδρος Σαντάτ δήλωσε σε συγκέντρωση σήμερα ότι η Αίγυπτος πρέπει να τεθεί σε συναγερμό για να εξασφαλισθεί ότι δεν θα επηρεασθεί από τα γεγονότα στην Κύπρο και τα οποία δεν πρέπει να επιτραπεί να έχουν αντίθετες επιπτώσεις στο Μεσανατολικό.

ΒΗΡΥΤΟΣ: Το αμφίβιο σκάφος "Κορονάτο" του Εκτου αμερικανικού στόλου έφθασε σήμερα ενταύθα μεταφέρον **466** άτομα από την Κύπρο από τα οποία οι **384** είναι αμερικανοί. Μεταφέρθηκαν επί του σκάφους με ελικόπτερο από τη βρετανική βάση της Δεκέλειας.

ΓΕΝΕΥΗ: Η Ελλάδα και η Τουρκία υπέβαλαν παράπονα προς τη διεθνή επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού ισχυριζόμενες για κακομεταχείριση στρατιωτών και πολιτών κατά τις συγκρούσεις στην Κύπρο.

ΑΓΚΥΡΑ: Η Τουρκία επανήνοιξε σήμερα τα αεροδρόμια της για εσωτερικές πτήσεις, αλλά απαγορεύονται οι εξωτερικές πτήσεις. Οι κυριότερες πόλεις εξακολουθούν να βρίσκονται υπό "Μπλακ Αουτ".

ΑΜΜΑΝ: Η Σαουδική Αραβία υποστήριξε τη στρατιωτική επέμβαση της Τουρκίας στην Κύπρο. Πρόκειται για την πρώτη αραβική χώρα που πράτει τούτο.

ΛΟΝΔΙΝΟ: Εκπρόσωπος του Υπουργείου Εξωτερικών δήλωσε ότι θα αποφασισθεί αργότερα ποιον ρόλο θα παίξουν οι ΗΠΑ στις συνομιλίες Η Βρετανία

θα δεχθει οποιαδηποτε εισήγηση όπως οι ΗΠΑ μετέχουν σαν παρατηρητής, αλλά αυτό εξαρτάται από τους εγγυητές της κυπριακής ανεξαρτησίας να αποφασίσουν.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ: Ο Πήτερ Σκάφορτ γράφει από τη Νέα Υόρκη: Επίσημοι του ΟΗΕ δήλωσαν σήμερα ότι έπειτα από έγκριση της Κυβέρνησης του Ελσίνκι ελπίζεται ότι θα αποσταλούν στην Κύπρο **175** Φινλανδοί στρατιώτες αύριο και άλλοι τόσοι αργότερα. Η Σουηδία υπεσχέθη να στείλει άλλους **150** ενώ οι άλλες χώρες που μετέχουν στην ειρηνευτική δύναμη εξετάζουν θέμα αυξήσεως των ανδρών προς την Κύπρο. Η μόνη χώρα που αναμένεται να έχει δυσκολίες στην αύξηση των ανδρών της είναι η Ιρλανδία, η οποία πρόσφατα απέσυρε σχεδόν όλους τους άνδρες της λόγω εσωτερικών ανωμαλιών.

Ο Γενικός Γραμματεύς του ΟΗΕ δρ Βάλντιχαϊμ προσπαθεί να πείσει τις διάφορες χώρες να αποστείλουν περισσότερους άνδρες στην ΟΥΝΦΙΚΥΠ παρά να πείσει άλλες χωρίς να κάμουν κάτι τέτοιο. Βάσει της αποφάσεως του Συμβουλίου Ασφαλείας έχει δικαίωμα αυξήσεως του αριθμού της Δυνάμεως στις **7.000** άνδρες.

Εν τω μεταξύ τα Ηνωμένα Έθνη ανακοίνωσαν ότι ο αντιπρόσωπος τους στην Κύπρο συνηντήθη με τον κ. Γλαύκο Κληρίδη που ανέλαβε σαν πρόεδρος της νήσου. Επίσημοι δήλωσαν ότι ο ίδιος ανέφερεν ότι θα κάμει κάθε δυνατή προσπάθεια για την επίβλεψη της συμφωνίας καταπαύσεως του πυρός. Πρότεινε επίσης να συναντηθεί με τον κ. Ντενκτάς αντιπρόεδρο ώστε να ηρεμήσουν τα πράγματα.

ΛΕΥΚΩΣΙΑ (ανταπόκριση του Πωλ Μάρτιν): Πέραν των **1.500** βρετανών και άλλων ξένων συνεκεντρώθησαν στις ακτές ανατολικά της Κερύνειας αναμένοντας τα πλοία που θα τους μετέφεραν από την περιοχή. Οι ξένοι μετεφέρθησαν στο βρετανικό "Ερμής" με ελικόπτερο. Το πρώτο ελικόπτερο προσεγειώθη στην περιοχή στις **09.02** . Αυτή τη στιγμή άρχιζε η επιχείρηση "Μέρσι".

ΑΓΚΥΡΑ: Ο Βρετανός πρεσβευτής στην Αγκυρα Σερ Χόρας Φίλιπς ζήτησε σήμερα από τον πρωθυπουργό κ. Ετζεβίτ να συνεργασθεί ώστε να εξασφαλισθεί η ασφάλεια των βρετανών υπηκόων στην περιοχή της Κερύνειας.

Η εφημερίδα "Τάϊμς" σε πρωτοσέλιδη είδηση της στις **24** Ιουλίου γράφει:

Ο κ. Νίκος Σαμψών αντικαταστάθηκε σήμερα έπειτα από μιας βδομάδας εξουσία, η οποία οδήγησε την εισβολή των τουρκικών δυνάμεων στη νήσο.

Ανακοίνωση που μεταδόθηκε από το ραδιοσταθμό της Κύπρου λέγει ότι ο νέος Πρόεδρος είναι ο κ. Γλαύκος Κληρίδης, Πρόεδρος της Βουλής των αντιπροσώπων.

Εκπρόσωπος της Κυπριακής πρεσβείας στο Παρίσι δήλωσε ότι ο κ. Κληρίδης πληροφόρησε τα Ηνωμένα Έθνη ότι ανέλαβε την προεδρία μόνο επί προσωρινής βάσεως.

Ο εκπρόσωπος συμφώνησε τοι αυτό αφήνει την πόρτα ανοικτή για την επιστροφή του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου.

Ο νέος πρόεδρος συνηντήθη δύο φορές με τον ειδικό αντιπρόσωπο του Γενικού Γραμματέως του ΟΗΕ στη Λευκωσία κ. Λουίς Βέκμαν Μουνιόζ και αργότερα θα δει τον τουρκοκύπριο ηγέτη κ. Ντενκτάς σε μια προσπάθεια τερματισμού των συγκρούσεων.

Ο κ. Κληρίδης και ο κ. Ντενκτάς ηγήθησαν των ελληνοκυπριακών αντιπροσωπειών στις διαπραγματεύσεις προ του πραξικοπήματος.

Ο νέος πρόεδρος ορκίσθη σήμερα το απόγευμα ενώπιον του προσωρινού Αρχιεπισκόπου Γενναδίου.

Ο πρώην πιλότος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου ο κ. Κληρίδης έπεσε πάνω από τη Γερμανία και παρέμεινε αιχμάλωτος πολέμου μέχρι το τέλος του πολέμου παρά τις προσπάθειες του να διαφύγει. Θεωρείται τόσο από τους Έλληνες όσο και από τους Τούρκους ως μετριοπαθής.

Ο κ. Κληρίδης, **54** ετών, είναι ο συνταγματικός διάδοχος του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου ένας από τους

διακεκηρυγμένους σκοπούς της Τουρκίας κατά την εισβολή του Σαβάτου, ήτο η ανατροπή του Σαμψών, η οποία απέτυχε να εξασφαλίσει διπλωματική αναγνώριση.

Ο διορισμός του Κ. Κληρίδη θεωρείται σαν νίκη των μετριοπαθών στοιχείων στην Κύπρο και αυξάνει τις ελπίδες ότι η εύθραυστη συμφωνία κατάπαυσης του πυρός θα πάρει πραγματική μορφή.

Σε ανακοίνωση του από του ραδιοφώνου στην οποία ανεφέρετο ότι παρητήθη ο κ. Σαμψών, δήλωσε ότι αποδέχθη την προεδρία της Κύπρου όχι για προσωπική φιλοδοξία αλλά για να παρεμποδίσει τον εμφύλιο και να ενώσει τον κυπριακό λαό.

Η συμφωνία κατάπαυσης του πυρός τέθηκε σε εφαρμογή χθες στις 4 το απόγευμα παρεβιάσθη. Το ίδιο συνέβη και σήμερα το πρωί στη Λευκωσία.

Ο διοικητής των δυνάμεων της ΟΥΝΦΙΚΥΠ ανακοίνωσε προηγούμενα ότι τα στρατεύματα που αναλαμβάνουν το αεροδρόμιο της Λευκωσίας έπειτα από νέα επεισόδια στην περιοχή.

Ο Στρατηγός Πρεμ, Τσιαντι, διοικητής της δύναμης είπε: Το αεροδρόμιο καθίσταται προστατευμένη περιοχή από τα Ηνωμένα Έθνη. Αυτό να διευκολύνει παράλληλα την άφιξη ενισχύσεων για τα Ηνωμένα Έθνη ως υπεσχέθη το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ.